

Äntligen vår vid Råån

Våren har kommit till Råån och djuren vaknar ur sina vinterdvalor, knoppar börjar slå ut, flyttfåglarna återvänder och fyller dalgången med sin sång.

Blomningen börjar försiktigt med sälgen och hasseln. Sedan måste skogens vårblommor skynda på för att hinna blomma innan trädens lövkronor breder ut sig och skuggar marken. Längs stigen blommar klargul svalört, blekrosa vätteros och mattor av vitsippor. I maj sjuder naturen av dofter och färger, ljud och rörelse. Som kontrast ligger de döda träden i dalgångens slänter. Men titta noga, även dessa myllrar av liv! Både på land och i vattnet ger döda träd skydd, mat och boplats åt massor av djur, svampar och mossor.

Rååns bäckraviner är ofta branta och skogklädda. Det strömmande vattnet och den rika tillgången på död ved skapar biotoper med hög mångfald – både under och över vattenytan. Så här ser det exempelvis ut i naturreservatet Borgen vid Vallåkra.

Mörk jordhumla

Blommende sälg

Mörk jordhumla och vinbärsfuks vaknar tidigt på våren, samtidigt som sälgen blommar.

Humledrottningen har övervintrat ensam i en jordhåla och när solen värmer tillräckligt kryper hon fram och börjar på nytt bygga upp sitt samhälle: hon hittar ett boställe, tillverkar vax, lägger ägg och matar ynglen. Till detta behövs mycket pollen och nektar, och detta kan sälgen ge.

Vinbärsfuks är en av de första dagfjärilarna man ser på våren. Den övervintrar som fullvuxen, och sälgens nektar är en utmärkt frukost innan parningsbestyren börjar.

Vinbärsfuks

Gransångare

Den lilla gråa fågeln med svarta ben är en flyttfågel som kommer tidigt till Rååns dalgång. Gransångaren har en kraftig sång som är enkel att lära sig: det låter ungefär som om den säger salt sill, salt sill, salt sill.

Vanlig groda

När vårsolen värmer upp marken vaknar grodorna ur sin vinterdvala – nu är det dags att para sig. Grodhanen "går" i förväg och lockar sedan på honan med sitt spel. Gör en utflykt till Görarpsdammen någon gång i slutet av april och lyssna efter spelet från vanlig groda i skymningen.

Öringen förbereder sig för havet

De nykläckta öringarna ligger den första tiden kvar i skydd av i gruset i "romgropen" som öringhonan ordnade. De behöver inte leta mat utan lever av en matsäck de fick med sig från romkornen.

De två år gamla öringarna, som är cirka 13–20 centimeter långa, ska ställa om sig för ett liv i havet; de måste kunna leva i salt istället för sött vatten. De får en silverskimrande dräkt som är utmärkt kamouflage i havet. Öringarna kallas nu för smolt och simmar ut till havet i stim med hjälp av de höga vårflödena.

Åsandsländans larv lever nära öringen. Den gräver ett u-format rör i det finkorniga gruset. Därifrån fångar den sina byten.

Smolt

Åsandslända

Öringyngel i romgrop

Forsärlan sitter med vippande stjärt och spanar efter insekter vid ån.

Gullpudran är lysande gulgrön mot den mörka jorden. Den växer i blöta skogar, vid bäckar och där källor rinner fram.

Hasseln blommar redan i mars, med hanblomhängen och honblommorna som små röda tofsar.

Mindre hackspett äter insekter året om och trivs i områden med kläna döda grenar.

Ramslök kan breda ut sig i mattor i bäckraviner som denna. Doften av lök känns på långt håll.

Rasbranten innehåller sandsten som bildats från lera och sand som avsattes för 200 miljoner år sedan.

Svalört är släkt med smörblomma. Vissa plantor har inga frön utan bildar istället groddknoppar i bladvecken.

Tickor är trädsvampar vars mycel bryter ner döda träd.

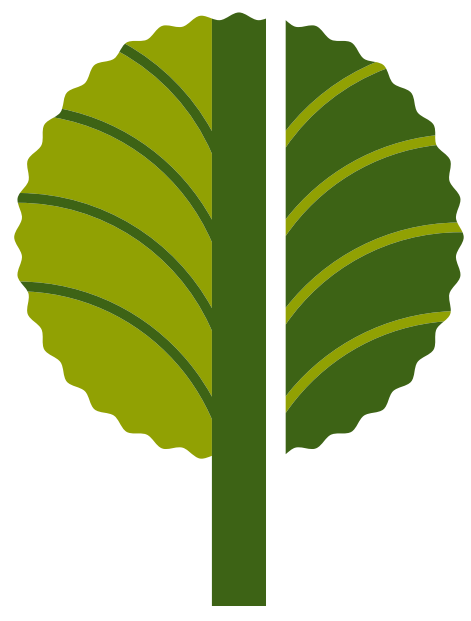
Vitsippans frön har en liten fettdroppe som myrorna älskar. På så sätt får de hjälp att sprida sina frön.

Vätterosen har inget eget klorofyll utan får näring genom att parasitera på al och hassel.

Hej på er!

Jag heter Tindra Trollslända. När jag var larv och levde här i Råån hade jag så häääärlång underläpp. Den var formad som en tång och låg invikt under munnen. När jag jagade mat sköt jag blixtnabbt ut den och då fick dagsländelarverna se upp!

Naturpunkt Råån

Livet från sommar till höst

När sommaren kommer finns ett överflöd av mat för små och stora djur. Tack vare ängens blommor och närheten till ån är det extra mycket insektssurr här vid Naturpunkten. Och där det finns insekter trivs fåglar, fladdermöss och öringar. När humlor och bin har gjort sitt börjar växternas frön och frukter mogna – sedan finns det mat långt in på hösten.

När skogens värväxter har blommat ut är det ängens tur att visa sin blomsterprakt: den lila ängsvädden, den vackra humleblomstern och den lågväxande käringtanden. Varma sommardagar ser man hur blomflugor, skalbaggar, fjärilar, humlor och bin flyger från blomma till blomma för att hämta nektar.

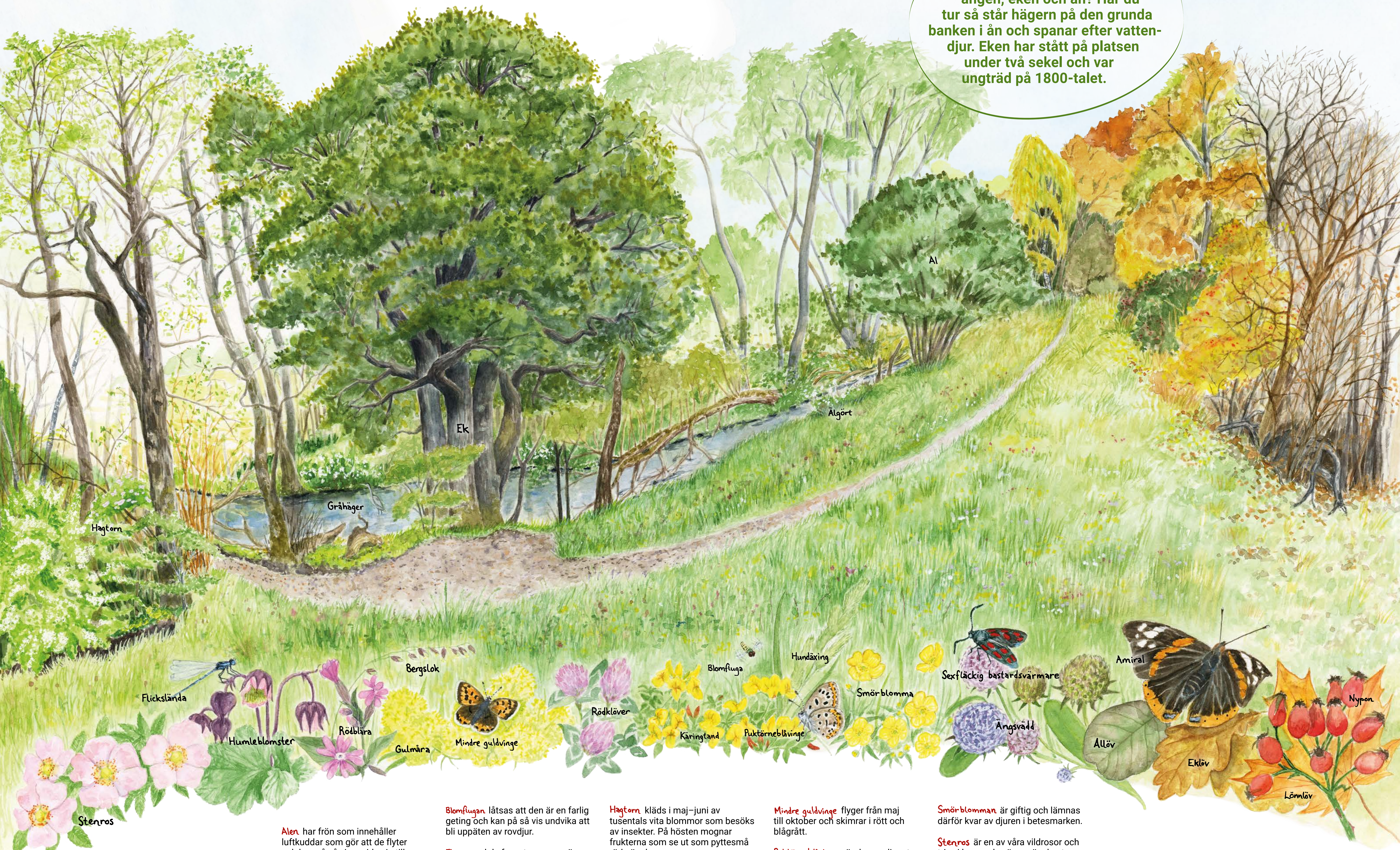
När hösten närmar sig gäller det att förbereda sig inför vintern. Djuren hamstrar mat i vinterförråd och växterna skickar värdefull näring till rötter och lökar, eller sätter frö. De flesta fåglar flyttar till varmare trakter och måste äta upp sig ordentligt på sensommaren för att orka den långa resan söderut.

Dvärgfladdermus

Vid strömmande vatten lever dvärgfladdermusen. Här i Råådalen finns det gott om insekter att äta vid vattnet och många gamla ihåliga träd att vara i dagtid. Fladdermusen parar sig på hösten, men själva befruktningen sker inte förrän på våren. Ungarna föds vid månadsskiftet juni-juli och diar den första månaden tills de själva lärt sig flyga och fånga insekter.

Känner du igen platsen? Se dig omkring, ser du ängen, eken och ån? Har du tur så står hägern på den grunda banken i ån och spanar efter vattendjur. Eken har stått på platsen under två sekel och var ungträd på 1800-talet.

Gräsgrön guldbagge

När denna stora skalbagge kommer flygande hörs ett mörkt surr. Under sommaren kan man se den på älgörtsblommor, där den klumpigt går omkring för att äta. Larven lever av multnande växtdelar och trivs i murkna träd.

Alen

Alen har frön som innehåller luftkuddar som gör att de flyter och kan på så vis sprida sig till nya platser.

Amiralen är en stor fjäril som precis som fåglarna flyttar söderut om hösten.

Bergslök är ett vackert gräs som är lätt att känna igen på det böjda strået med ett pärband av blomax i toppen.

Blomflugan låtsas att den är en farlig geting och kan på så vis undvika att bli uppäten av rovdjur.

Eken, med de fyra stammarna är ungefär 200 år gammal.

Flicksländan flyger långsamt och sitter ofta still på blad invid vattnet.

Gråhägern finns vid Råån året om. Den äter vattenlevande djur och står ofta stilla som en staty i vattnet.

Gulmäran sprider varma sommardagar en söt honungsdoft som lockar till sig fjärilar, humlor och bin. Carl von Linné noterade gulmära vid Råån under sin Skånska resa 1749.

Hågtern kläds i maj-juni av tusentals vita blommor som besöks av insekter. På hösten mognar frukterna som se ut som pyttesmå röda äpplen.

Humleblomster har ett frö med ett hårigt spröt som hakar fast i pälsen på förbipasserande djur, och sprids på det sättet till nya platser.

Hundäxing är ett gräs med breda blad som växer på näringsrik mark.

Käringtanden bjuder inte bara på nektar utan fungerar dessutom som barnkammare åt punktörneblävings larver.

Mindre guldvinge flyger från maj till oktober och skimrar i rött och blågrått.

Punktörneblävningen är den vanligaste blävningen och lever i anslutning till bl a käringtand.

Rödblåra lysar upp sommarskogen med sin karrosa färg. På hösten får den bägarformade kapslar fylla med frön.

Rödklöver är en vanlig växt som bjuder insekter på söt nektar.

Sextäcklig bastardsvärmare är en häftig fjäril med varningsfärger i rött och svart som signalerar: åt mig inte jag är giftig.

Smörblomman är giftig och lämnas därför kvar av djuren i betesmarken.

Stenros är en av våra vildrosor och trivs i hagmark, gärna nära kusten. Nyponen är mörkröda och mycket hårda.

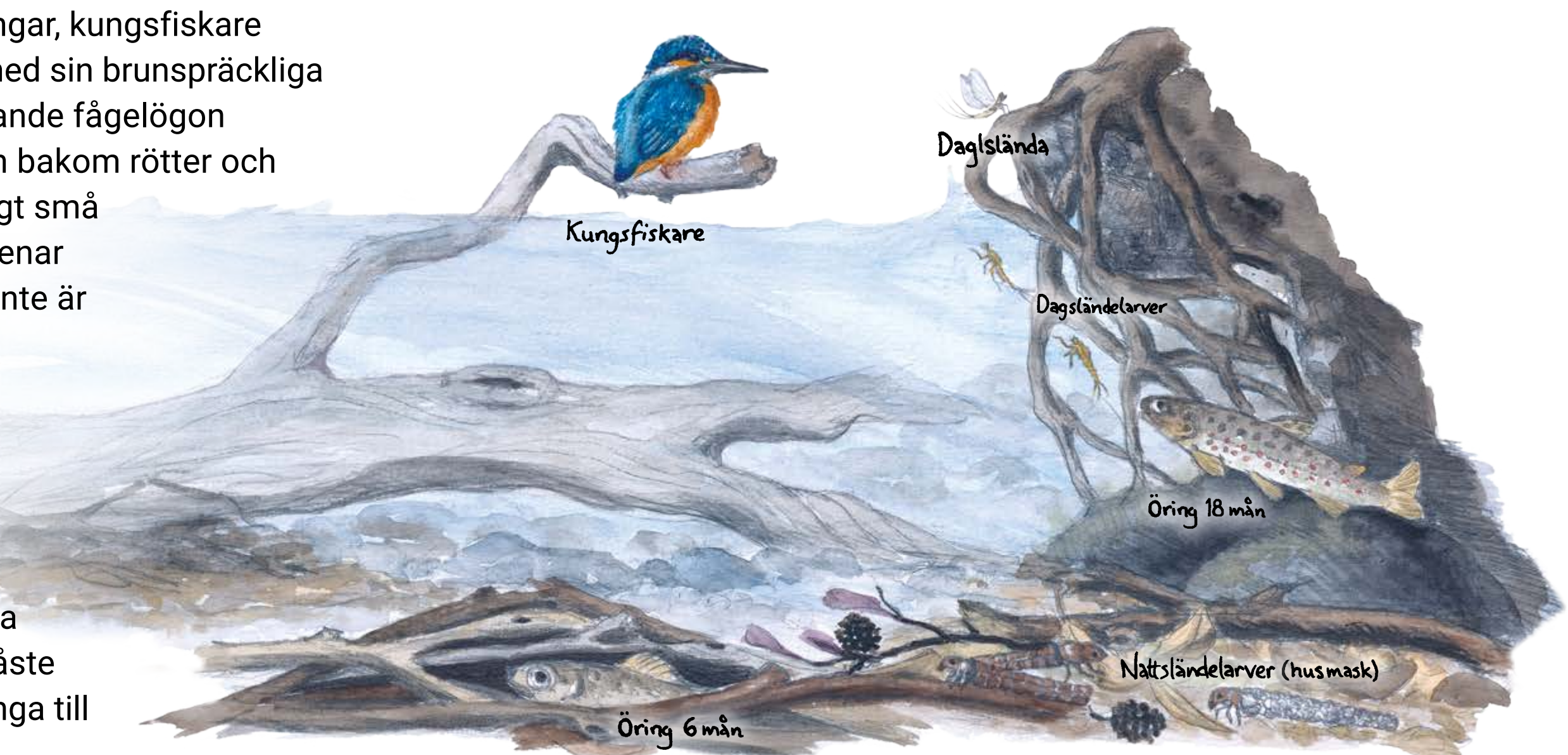
Älgörts goda doft lockar till sig många insekter.

Ängsvädd trivs i fuktigare gräsmarker som inte gödslats. Humlor med kort tunga, som mörk jordhumla, tycker om de grunda blommorna.

Öringen gömmer sig

Småöringar får akta sig för äldre öringar, kungsfiskare och häger. De är väl kamouflerade med sin brunspräckliga ovalsida och håller sig undan spanande fågelögon genom att gömma sig i kanten av ån bakom rötter och under överhängande grenar. De riktigt små årsynglorna kan söka skydd bland grenar och pinnar som samlas där vattnet inte är lika strömt.

Många av åns insekter har larver som lever i vattnet flera år innan de blir fullvuxna och tar sig upp ur vattnet. Nattsländornas larver har hus av växtdelar och grus och syns knappt mot åbotten. Men när de ska bli fullvuxna, flygande insekter så måste de ta sig upp på land och då blir många till öringmat.

TINDRA TROLLSLÄNDA BEERTAP
Tjohool!
Kolla vilken bra flygare jag är!
Jag kan flyga 30 kilometer i timmen och jag kan flyga rak upp och rakt ned – och backa! Det är inte många fåglar som kan fånga mig. Men kungsfiskaren får jag se upp med.

Naturpunkt Råån

Tillsammans gör vi Råådalen och Helsingborg bättre. Du hjälper oss att hålla naturen ren genom att meddela oss om fel, eller lämna synpunkter. Det gör du med hjälp av appen "Ett bättre Helsingborg" eller genom att ringa eller mejla Helsingborg kontaktcenter: 042-10 50 00, kontaktcenter@helsingborg.se.

Texter: Linda Hellberg och Katarina Månsson.
Miljöbilder: Kleo Bartilsson.
Artbilder: Katarina Månsson.
Formgivning: Magnus Bjelkefelt.

Copyright © Helsingborgs stad 2018.

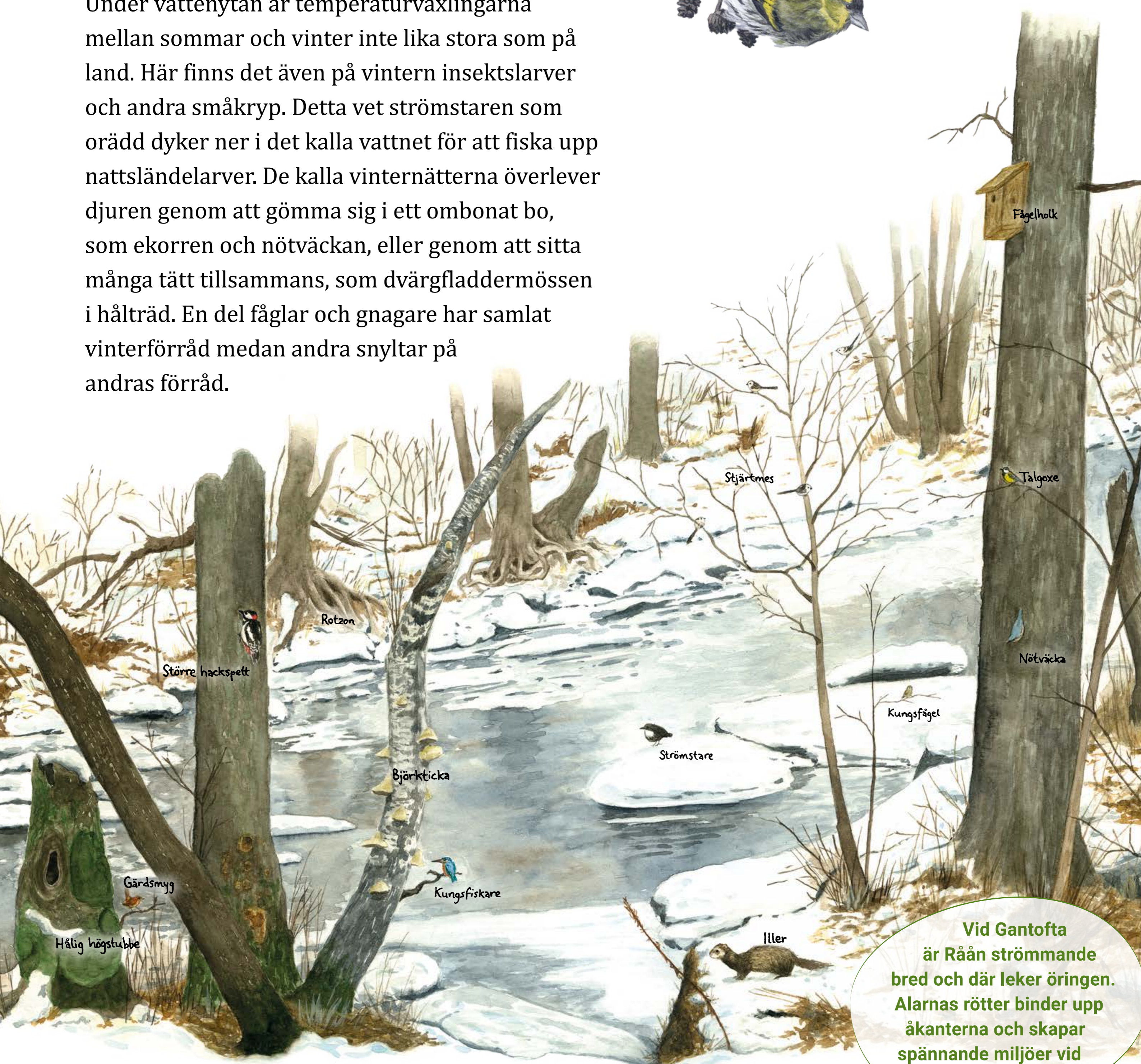
Vinter vid Råån

När vintern kommer lägger sig ett visst lugn över Råån. Men för de som inte flyttat eller gått i dvala är det däremot full fart – de måste leta mat alla ljusa timmar. Öringens liv är inte heller lugnt: i november leker de för fullt i ån.

Under vattenytan är temperaturväxlingarna mellan sommar och vinter inte lika stora som på land. Här finns det även på vintern insektslarver och andra småkryp. Detta vet strömstaren som orädd dyker ner i det kalla vattnet för att fiska upp nattsländelarver. De kalla vinternätterna överlever djuren genom att gömma sig i ett ombonat bo, som ekorren och nötväcken, eller genom att sitta många tätt tillsammans, som dvärgfladdermössen i hålträd. En del fåglar och gnagare har samlat vinterförråd medan andra snyltar på andras förråd.

Grönsiska

På sommaren lever grönsiskan i barrskogar och äter mest frön från gran, tall och björk. Men på vintern kan man se flockar med grönsiskor som klänger i alens grenar för att komma åt kottarnas frön.

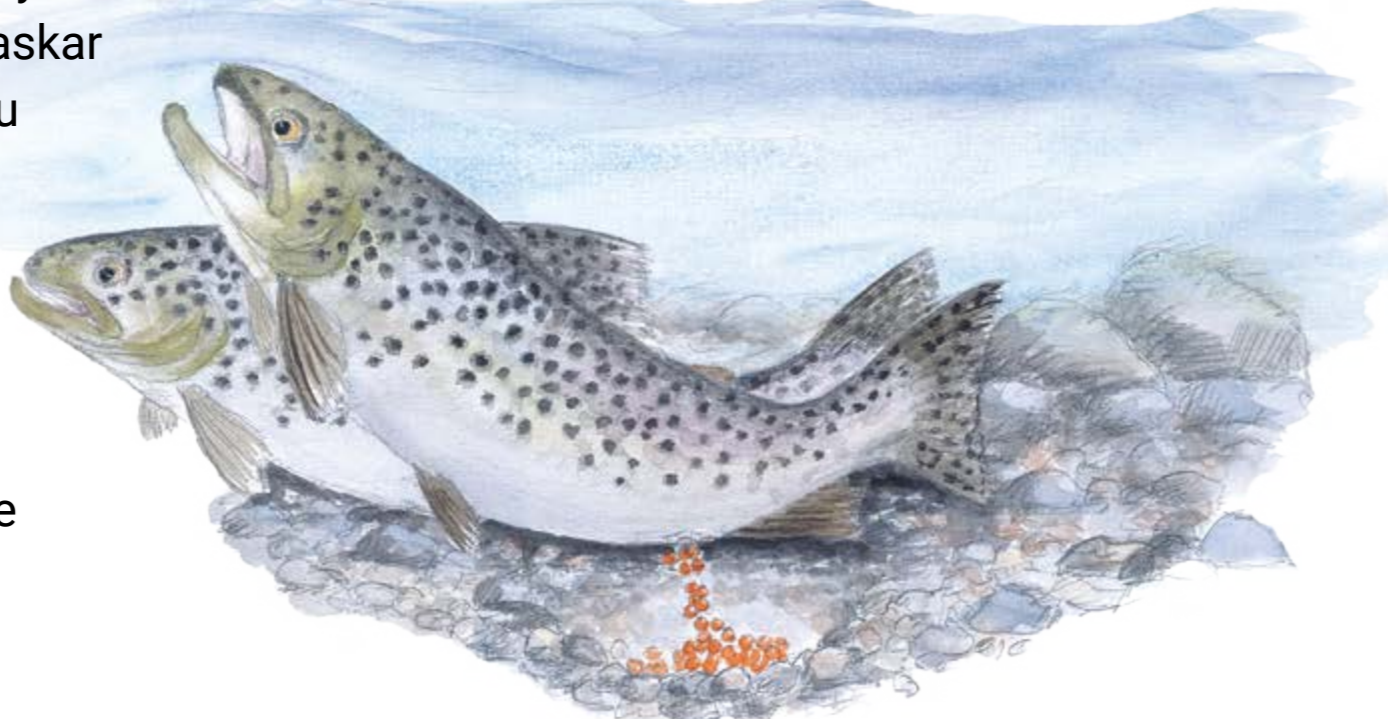
Vid Gantofta är Råån strömmande bred och där leker öringen. Alarnas rötter binder upp åkanterna och skapar spännande miljöer vid rotzonerna.

Öringens liv leker

I samband med höstregnen i oktober och november simmar öringarna från havet upp i Råån för att leka, det vill säga para sig. I november är leken i full gång i de strömmande partierna av ån där det ligger grus och småsten, så som här vid Naturpunkten.

Honan gräver en lekgröp där hon lägger rom som hanen befruktar. Efter det vispar hon tillbaka grus över äggen för att skydda dem. Eftersom gruset har rörligt så att alger och sediment har försvunnit syns dessa "lekplatser" som ljusare partier genom vattenytan.

Hör du att det plaskar i vattendraget kan du smyga dig fram till strandkanten, och har du tur kan du få se lekande fisk. När öringarna lekt färdigt återvänder de till havet.

Björkticka är en trädsvamp som bryter ner hård ved och skapar perfekta boplatser för många insekter.

Fågelholken används av småfåglar även vintertid – som övernattningsrum.

Gärdsmygen sjunger även på vintern. Det gör den för att skydda sitt revir.

Hålig högstubbe är ett perfekt tillhåll för gärdsmygen.

Illern jagar sorkar och skogsmöss i Rååns dalgång.

Kungsfiskaren är knallblå och kan inte förväxlas med någon annan fågel.

Kungsfågeln är Europas minsta fågel och det lilla huvudet kröns av ett gyllengult streck – en kungakrona.

Nötväcken klättrar med huvudet före nedför trädstammarna och letar efter småkryp.

Rotzonen

på alarna som står vid åkanten är viktiga gömslen för små fiskar.

Stjärtmesen håller ihop med sina kompisar, särskilt på vintern behöver de varandras närhet och värme.

Strömstaren kommer till Råån under höst och vinter. Titta noga där vattnet strömmar så kan du få se den dyka.

Större hackspett hackar ut bohål i lövträd som den överger efter ett par år. Då kan andra fåglar flytta in.

Talgoxen äter mest insekter på sommaren men övergår till att äta mer frön under vinterhalvåret.

Judasöra

Trädsvampen judasöra växer oftast på fläder i fuktig miljö, som här i Rååns dalgång. Den örönlignande svampen håller formen även riktiga kalla vintrar. Känn gärna på den – den känns faktiskt som ett öra.

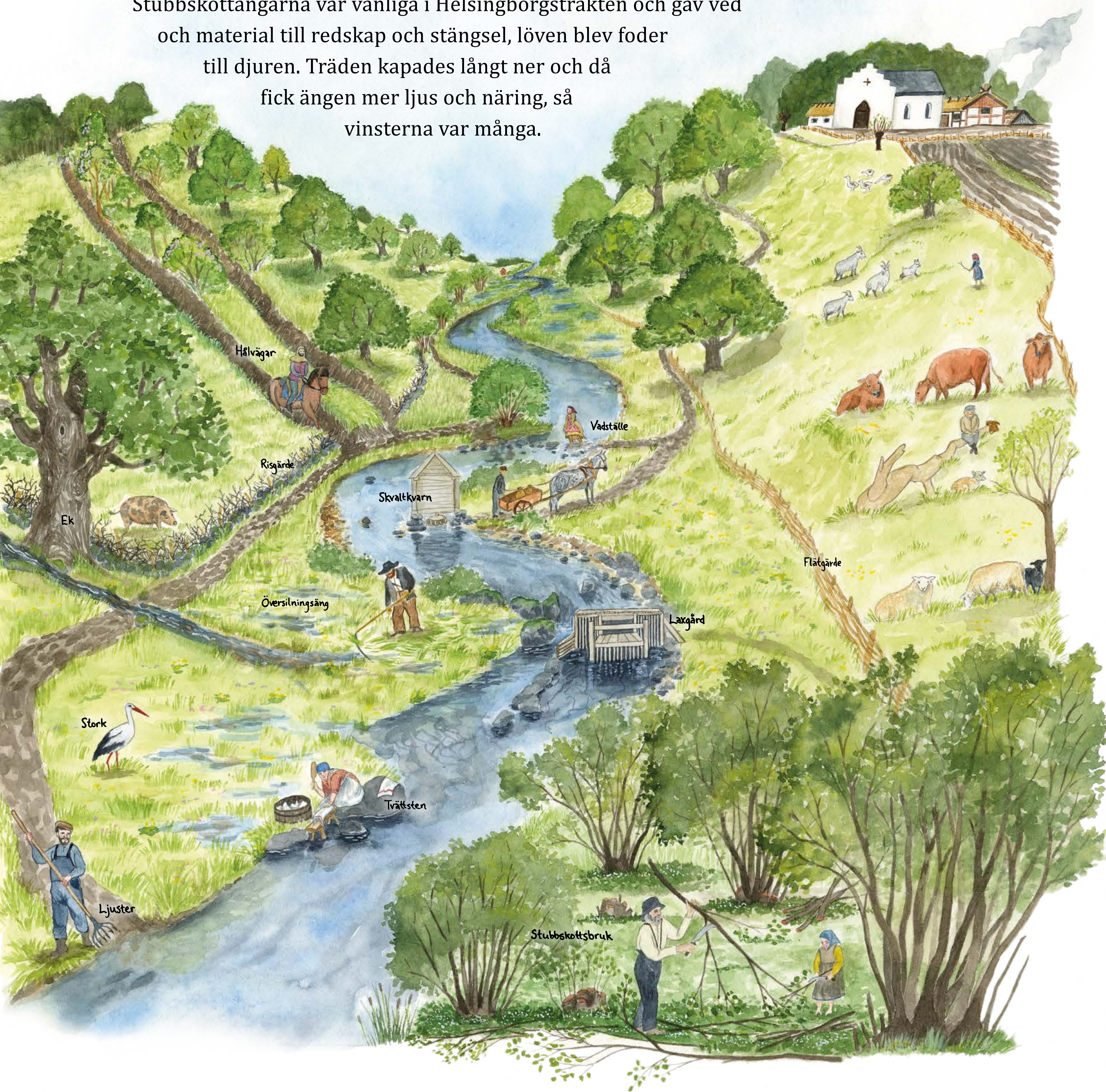
Rååns dalgång förr

Längs åpromenaden finns en massa spår av forna tider. Leta efter gamla ekar och se om du hittar de många flerstammiga träden som en gång brukades på stubbskottsängarna. Hur var livet egentligen förr i tiden?

Ända sedan inlandsisen smälte bort har Rååns frodiga dalgång lockat oss människor. Ån gav mat, vatten och transportmöjligheter. Senare använde man också vattnets kraft till att driva kvarnar, som Görarps mölla och Nymölle.

I närmare tusen år och fram till 1800-talet brukades marken på samma sätt. Betesmarker och ängar dominerade landskapet, medan åker och skog bara täckte en liten del. Till åkrarna behövdes gödsel och därför hade man kor och annat boskap som gick på bete i dalgångens slänter och uppe på plåtarna. Det var en gemensam betesmark som alla i byn använde. Ån kantades av våta ängar där man skördade hö till vinterfoder.

Stubbskottängarna var vanliga i Helsingborgstrakten och gav ved och material till redskap och stängsel, löven blev foder till djuren. Träden kapades långt ner och då fick ängen mer ljus och näring, så vinsterna var många.

Höskallra

Höskallra gör verkligen skäl för sitt namn – när frukterna mognat rasslar fröna i den torra kapseln vid minsta vindpust. När höskallran skullrade visste man att det var dags att bärga höskörden.

Växten är en halvparasit och snyltar näring från gräsrötter. I ängsbacken öster om Görarps mölla har man sått in höskallra, så i maj–juni kan du njuta av deras gula blomsterprakt.

Ekarna var vanliga i landskapet förr. De fick stå kvar eftersom kungamakten behövde dem till skeppsbyggen.

Flätgårderna användes för att hålla betesdjuren utanför åker och äng. Man använde virke från skottskogarna för att fläta gårdarna.

Hålvägar skapades genom många års nötande av människor och boskap. Se om du kan hitta hålvägarna nerströms Gantofta. De ser ut som små dalar som löper parallellt ner mot stigen.

Laxgårderna var en fast fälla som den vandrande öringen (förr ofta benämnd lax) fångades i.

Ljuster var förr ett vanligt fiskeredskap.

Risgårderna gjordes av slån och andra taggiga grenar som röjdes från markerna.

Skvaltkvarnar har använts i många hundra år för att mala mjöl med hjälp av vattnets kraft. De användes ända in på 1900-talet.

Storken var förr en vanlig och mytomspunnen fågel i det skånska landskapet, så även vid Råån. Den stolpade runt i de blöta ängsmarkerna och letade efter mat – gärna grodor.

Stubbskottsbruk var ett sätt att använda träd som al och björk. Genom att såga av träden långt ner och låta nya skott växa upp från roten fick man kontinuerlig tillgång till virke och ved.

Tvättstenen var en, ofta gemensam, plats i ån där kläder tvättades.

Vadställen vid grunda partier av ån anlades istället för att bygga kostsamma broar.

Översilningsängar bildades när ån svämmade över. Då fick ängen extra gödning och samtidigt renades vattnet innan det gick tillbaka i åfåran. Ängen slogs med lie för att få vinterfoder till boskapen.

TINDRA TROLLSLÄNDA BERÄTTAR

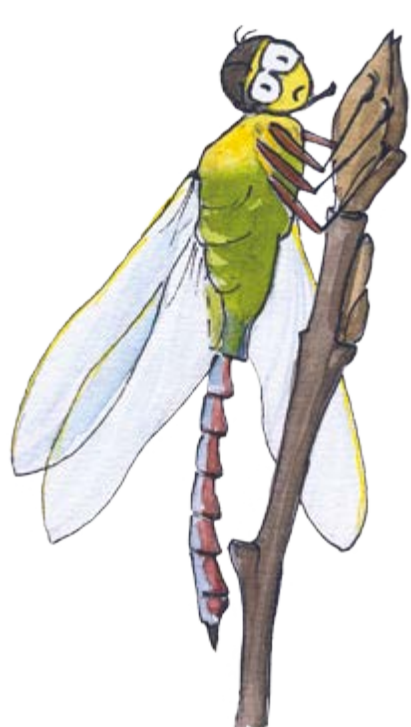
Oj!

Vad jag är gammal!

Vi trollsländor fanns ju faktiskt samtidigt med dinosaurierna.

Berggrunden vid Råån kom till för omkring 200 miljoner år sedan, när dinosaurier trampade marken här. Det var samtidigt som vi trollsländor började utvecklas.

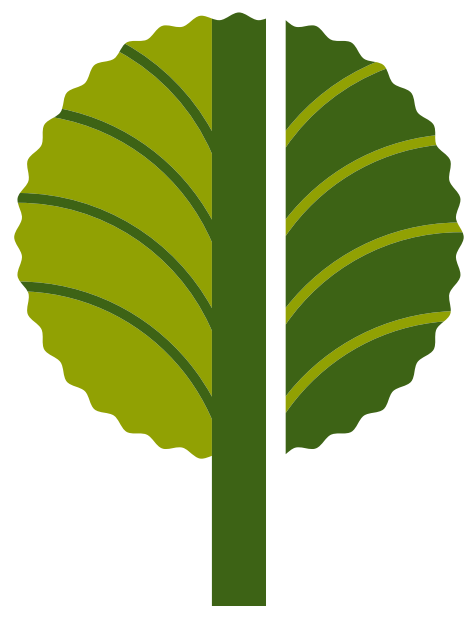
Visste du att man har hittat dinosauriefotspår i berggunden bara en liten bit härifrån, i Vallåkra?

Öringen och ålen

Före 1800-talets industrialisering hade öringen gott om bra lekplatser i ån. Det fanns många fler bäckar och färre hinder, så den kunde vandra långt upp och hitta perfekta platser med strömmande vatten och rätt storlek på gruset. I bra lekbäddar kan friskt syrerikt vatten hela tiden strömma in till romkornen och ynglen som ligger gömda i gruset. På hösten, när öringen är på väg in i ån, är ålen på väg ut i havet för att leka. Förr fanns mycket ål i Råån och man hade fasta fångstfällor i anslutning till kvarndammarna.

Naturpunkt Råån

Under vattenytan

Vad händer under Rååns virvlande yta? Vad gömmer sig under nerfallna träd och bakom stenar? För alla djur i Råån gäller det att kunna leva i ständigt strömmande vatten, att äta men inte ätas, att gå mot strömmen eller hålla sig fast.

För att inte svepas med av vattnet och hamna i det stora, salta havet har djuren olika smarta lösningar. Många har en platt eller långsmal kropp för att minska ytan som kan fångas upp av strömmen. Andra har kraftiga ben med klor att hålla sig fast med. Fastsittande eller tunga hus är också ett bra sätt att hålla sig kvar. Öringyngel och sötvattensmärlor håller sig undan strömmen, i lä bakom stenar och grenar.

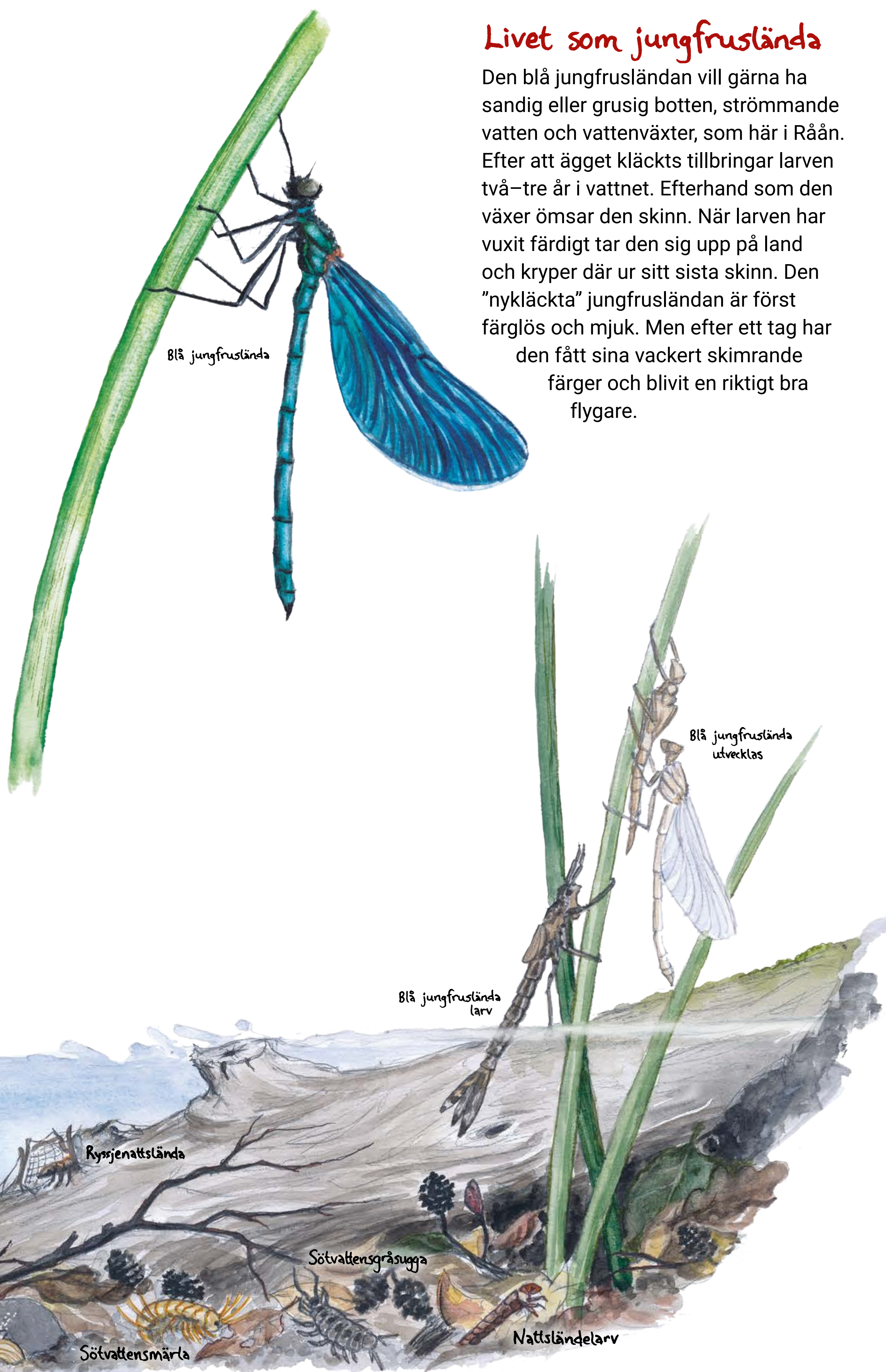
Djuren drar ju också nytta av det strömmande vattnet, till exempel för att samla in mat. Vissa nattsländor spinner nät som fångar maten, medan fastsittande musslor och knottlarver filtrerar bakterier, plankton och döda växtdelar från det förbifarande vattnet.

Träden i åkanten är en viktig del av Rååns ekosystem. De skänker skugga och håller vattnet kallt. Svält och rörligt vatten innehåller mycket syre – precis som fiskarna och småkrypen i ån vill ha det. Trädens rötter stabiliserar strandkanten så att jord inte dräsar ner och grumlar vattnet. Rötter, döda grenar och stockar ger skydd åt åns invånare och höstens fallande löv är det viktigaste matförrådet.

Mängden träd utmed ett vattendrag är avgörande för exempelvis hur mycket öring som finns i ett vattendrag.

Livet som jungfruslända

Den blå jungfrusländan vill gärna ha sandig eller grusig botten, strömmande vatten och vattenväxter, som här i Råån. Efter att ägget kläckts tillbringar larven två-tre år i vattnet. Efterhand som den växer ömsar den skinn. När larven har vuxit färdigt tar den sig upp på land och kryper där ur sitt sista skinn. Den "nykläckta" jungfrusländan är först färglös och mjuk. Men efter ett tag har den fått sina vackert skimrande färger och blivit en riktigt bra flygare.

Löv och kvistar ger näring till åns invånare

Varför fylls inte bäcken igen av alla löv och kvistar? Jo, det finns nämligen en stor och effektiv nedbrytarpatrull som håller igång kretsloppet av näringsämnen. Det finns inte mycket växtlighet i strömmande vatten så de flesta små kryp i ån lever av döda växter. Sötvattensgråsuggan och sötvattensmärlan äter större växtdelar medan vissa nattsländelarver och ärtmusslan fångar upp mindre delar och bakterier från det förbiströmmande vattnet. En annan nattslända är rovdjur och äter bland annat andra nattsländelarver.

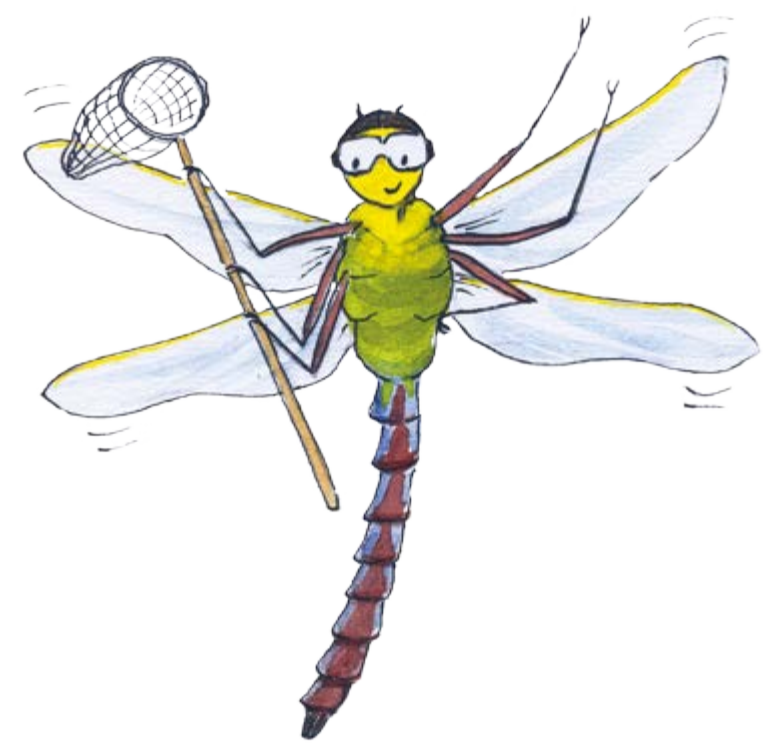
Stenar och grenar i ån är slemmiga av alger, bakterier och svampar. Det är perfekt mat för den toppiga hatsnäcken och åsländan. Alla dessa smådjur som lever i ån blir sedan föda till öringar och strömmstarar och andra större djur, som är rovdjur i toppen av näringskedjan.

TINDRA TROLLSLÄNDA BERÄTTAR

Nu ska vi häva!
Och hitta småkryp i vattnet!

Då behövs en plastlåda och en häv eller sil. Många av vattnets djur är ganska små så lupp eller förstoringsglas kan också vara bra att ha. Häva upp lite material från botten och lägg över det i plastlådan. Fyll sedan på med vatten och se vad som dyker upp!

Våra (trollsländornas) larver lever helst där vattnet är stillastående eller flyter långsamt, så leta i åkanten med växter eller i dammar. Snälla, släpp alltid tillbaka djuren när du tittat färdigt på dem.

Elritsa

Där vattnet är svalt, strömmande och syrerikt trivs elritsan. Den leker, precis som öringen, i rent vatten med grusbotten, men till skillnad från öringen leker elritsan på våren. Hanen får en vackert röd buk under leken.

Ål

I lugnare partier av ån finns ålen. Den är nattaktiv och gräver ner sig i dyn på dagen. Ålen parar sig bara på 5 000 meters djup i Sargassohavet som ligger i västra Atlanten. Ynglen simmar sedan de 600 mil till Råån för att växa till sig. När Rååälarna är omkring 14 år återvänder de till sin födelseplats. Sedan 1950-talet har mängden ålyngel som kommer från Sargassohavet minskat med mer än 90 procent, sannolikt på grund av fiske och hinder i vattendragen, så som dämmen och turbiner.

Öringen i det strömmande vattnet

Öringarna utnyttjar det rörliga vattnet genom att hålla sig i lä bakom ett nedfallet träd eller en sten och vänta på att ett byte ska fara förbi. Genom att hålla sig stilla och gömma sig minskar de risken att själva bli uppåtna. Under öringens vandring upp i Råån är de döda träden inget hinder, de dyker antingen under eller glider över en nedfallen stam. Öringarna äter ingenting under vandringen uppåt i åsystemet – allt fokus ligger på parringsleken.

Grönlinsen är en liten bottenlevande fisk. Den har sex skäggtömmar vid munnen som den använder för att hitta mat.

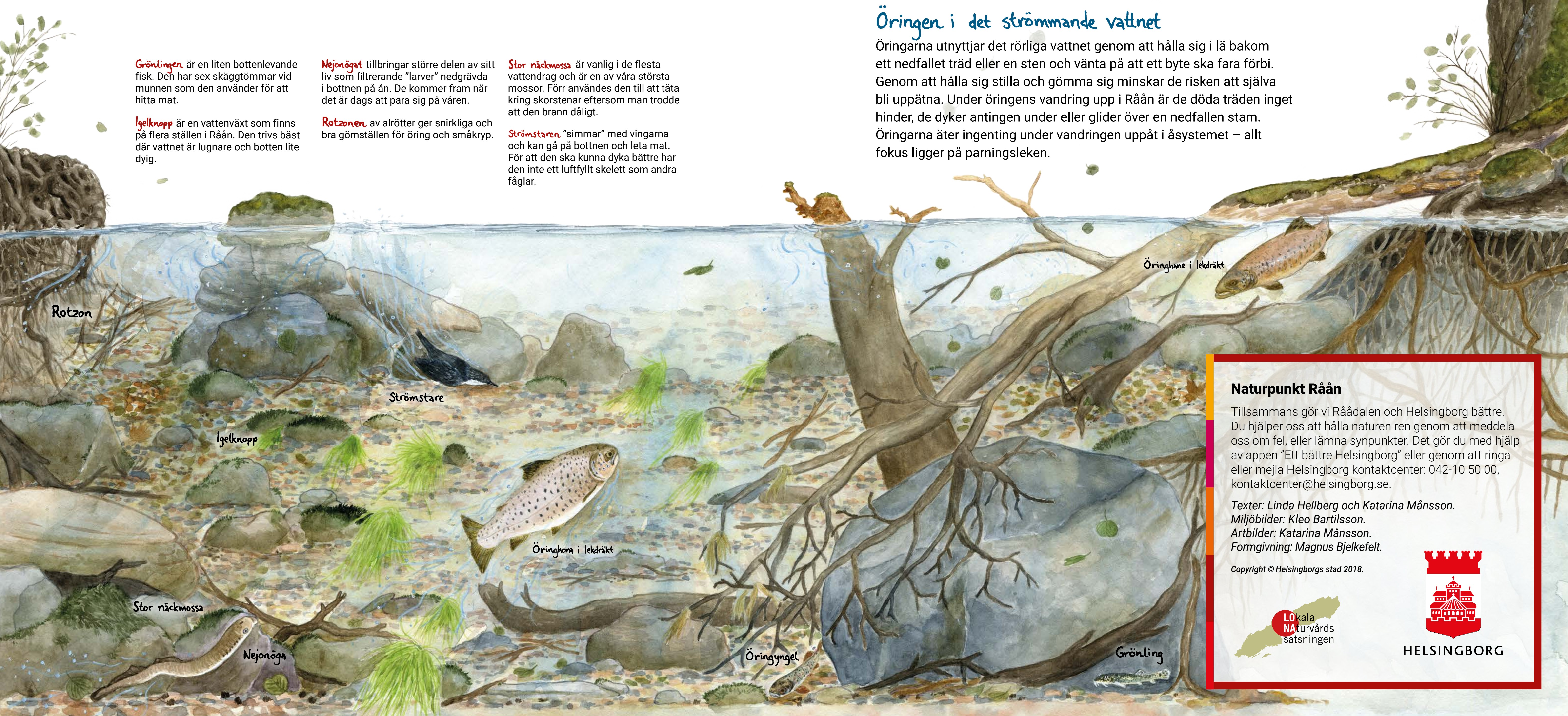
Igelknopp är en vattenväxt som finns på flera ställen i Råån. Den trivs bäst där vattnet är lugnare och botten lite dyg.

Nejonöga tillbringar större delen av sitt liv som filtrerande "larver" nedgrävda i botten på ån. De kommer fram när det är dags att para sig på våren.

Rotzonen av alrötter ger snirkliga och bra gömställen för öring och småkryp.

Stor näckmossa är vanlig i de flesta vattendrag och är en av våra största mossor. För användes den till att täta kring skorstenar eftersom man trodde att den brann dåligt.

Strömmstaren "simmar" med vingarna och kan gå på botten och leta mat. För att den ska kunna dyka bättre har den inte ett luftfyllt skelett som andra fåglar.

Naturpunkt Råån

Tillsammans gör vi Råådalen och Helsingborg bättre. Du hjälper oss att hålla naturen ren genom att meddela oss om fel, eller lämna synpunkter. Det gör du med hjälp av appen "Ett bättre Helsingborg" eller genom att ringa eller mejla Helsingborg kontaktcener: 042-10 50 00, kontaktcenter@helsingborg.se.

Texter: Linda Hellberg och Katarina Månsson.
Miljöbilder: Kleo Bartilsson.
Artbilder: Katarina Månsson.
Formgivning: Magnus Bjelkefeldt.

Copyright © Helsingborgs stad 2018.

Råån i vår tid

Känn doften av fuktig mylla när de första solstrålarna letar sig igenom morgonens dimslöjor. En paus i naturen har blivit allt viktigare i dagens samhälle. Fiska, promenera, eller bara sitt en stund och lyssna till det porlande vattnet. Det finns många sätt att njuta av Råån.

Öringen är en symbol för rena, friska vattendrag. Nu har årtionden av naturvårdsarbete börjat ge resultat, för varje steg du tar utmed Råån passerar du ungefär fem unga öringar!

Även åns smådjur trivs allt bättre och flera arter som bara kan leva i rent, syrerikt vatten har återvänt. Nyanlagda våtmarker fungerar som reningsverk – de får vattnet att stanna upp och renas innan det fortsätter ut i Öresund. Råån mår allt bättre och arbetet med att förbättra dess ekosystem kommer att fortsätta, så att vi även framöver kan njuta av dalgångens rika växt- och djurliv.

Bäckslända

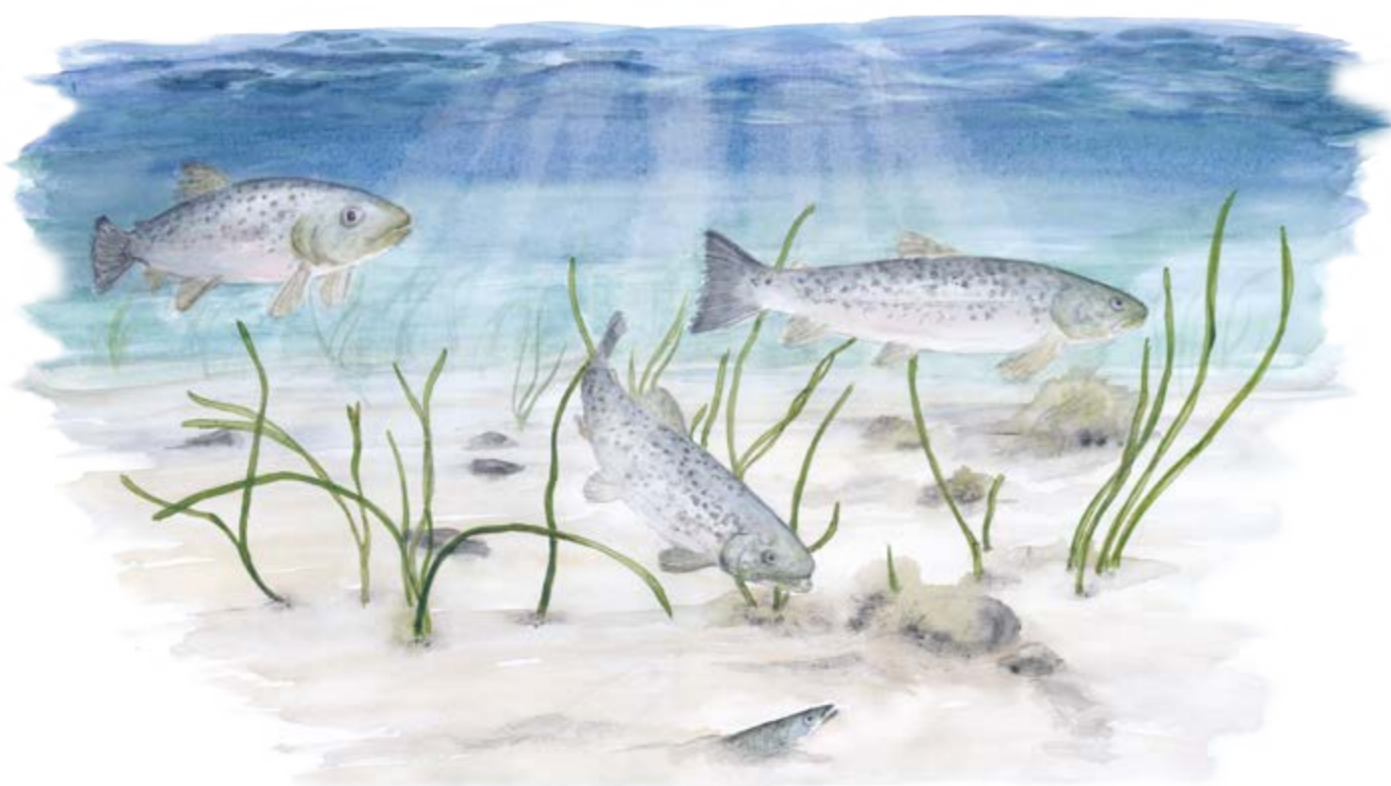
I rent, strömmande vatten lever bäcksländan *Capnia bifons*. Den är en dålig flygare och har svårt att sprida sig till nya vattendrag. Att denna kräsna bäckslända finns i Råån är ett tecken på att ån mår bra.

Öringen tar sig ut till havet

Öringmolten har följt strömmen hela vägen genom Råån och slutligen nått Öresund. Här är vattnet salt och miljön annorlunda. Nya faror lurar i form av hungriga torskar, så de små öringarna gör bäst i att hålla ihop. Men det finns också gott om mat. Första sommaren i havet kan öringarna växa så mycket som 30 centimeter.

Tobis är en liten fisk som gräver ner sig i sanden för att undkomma rovdjur. De är ett perfekt byte för öringarna som jagar över sandbottnens vidder.

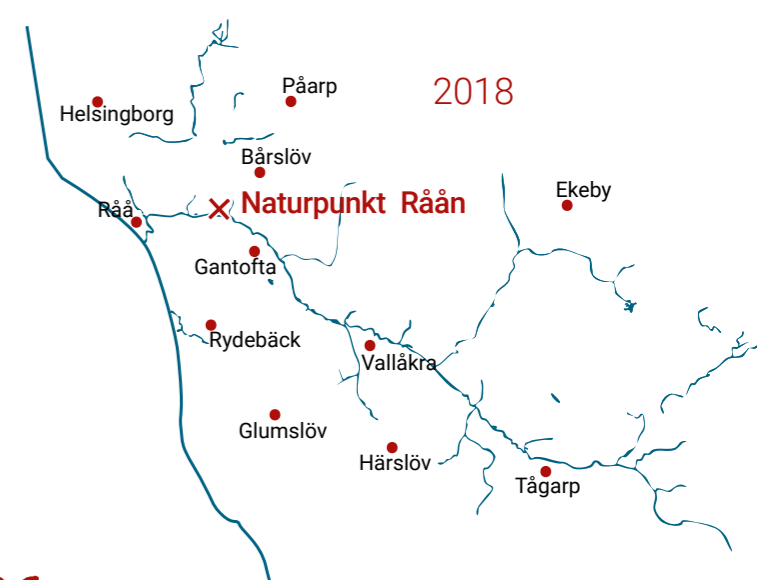
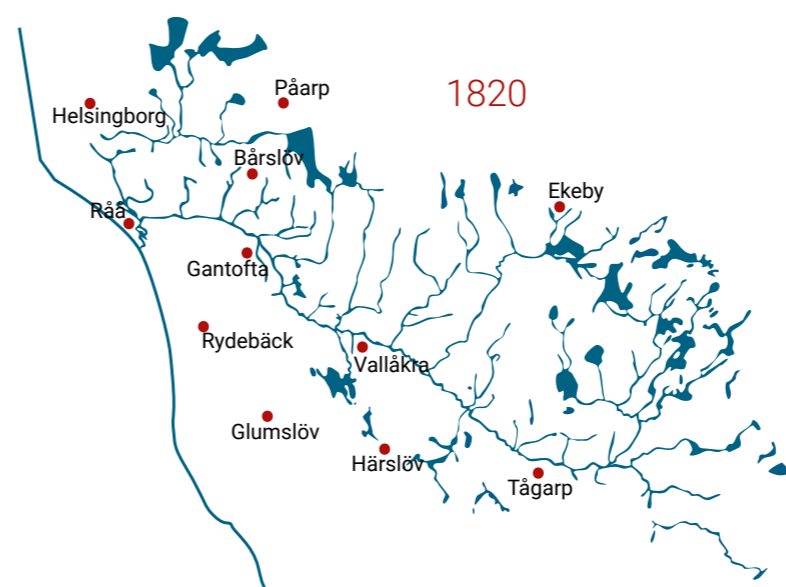

Rååns fiskevårdsområdesförening

Det går bra att fiska öring i ån mellan Gantofta och Råå. Var du kan köpa fiskekort och vilka regler som gäller finns att läsa på rfvo.se. Föreningen har tillsammans med Helsingborgs stad under många år arbetat med fiskevård. Varje år görs åtgärder för att förbättra för öringen.

Rååns vattenråd

Rååns vattenråd är ett samarbete mellan kommunerna som ligger utmed Råån, markägare, industrier och olika organisationer. Det gemensamma målet är en välmående å. Vattenrådet gör provtagningar och utför åtgärder samt sprider information. Mer om vattenrådet finns på raan.se.

Vattendragen förändras

Från slutet av 1800-talet förändrades landskapet dramatiskt. Istället för ängar och betesmarker tog åkrar över. För att få mer yta att odla på leddes vattendrag ner under mark. Våtmarker torrlades genom dikning. När ringlande bäckar och våtmarker inte längre fanns för att stoppa upp och rena vattnet kunde överskottet av gödningsmedel, så som kväve och fosfor, från åkrarna strömma rakt ut i havet. Råån mådde inte bra, och inte havet heller. Havsöringen vandrade inte längre upp i ån för att leka, utan stoppades av dämmen och kulvertar.

Nu när många vandringshinder har tagits bort och miljön i Råån har blivit bättre vandrar öringarna åter långt upp i Rååns biflöden. Läs mer om Rååns historia, om våtmarker och vattenrening på raan.se.